

SLOVENSKI SOKOL

GLASILO SLOVENSKE SOKOLSKE ZVEZE.

ŠTEV. 1.

V LJUBLJANI, 25. JANUARJA 1914.

LETO XI.

DR. LJUDEVIT PIVKO:

Odbijalne igre z žogo.

Pričujoča zbirka obsega telovadne igre, v katerih odbijamo žogo z roko, z orodjem v roki ali z ного.

Kakor pospešujejo tekalne igre zlasti razvoj nožnih mišic in delovanje srca, tako bistrijo odbijalne in lučalne igre osobito oko in krepijo roke, nekatere izmed njih pa noge in vse telo.

Odbijalne igre niso primerne za sobo in ozke, temne prostore, večinoma pa niti za telovadnico, temveč vabijo igralce izpod strehe na vrt in igrišče pod milim nebom.

Orodje, ki ga rabimo pri odbijalnih igrah, je zelo različno. Po načinu odbijanja in po orodju delimo te igre na več skupin. To so:

1. igre, v katerih odbijamo žogo z roko,
2. " " " " " z bobničem,
3. " " " " " s pletenko (raketo),
4. " " " " " s palko (kijačo),
5. " " " " " (na tleh) s palico,
6. " " " " " podbijamo žogo s klade,
7. " " " " " odbijamo visečo žogo:
 - a) z roko,
 - b) z orodjem,
9. " " " " " odbijamo žogo z ного.

1. Vaje v odbijanju žoge z roko.

Žogo odbijamo na več načinov.

1. Najlažja vaja je **navpično odbijanje žoge ob tla**. Žogo odbijamo z dlanjo odzgoraj navzdol, da odskakuje čim najbolj navpično od zemlje.

Odbijamo jo lahko:

- a) v mrtvi točki, t. j. v trenutku, ko dosega svojo višino in začenja vsled svoje teže zopet padati k zemlji;
- b) v letu navzgor, t. j. preden pride po odzivu od zemlje v mrtvo točko;
- c) v padu k zemlji, t. j., puščamo jo, da doseže mrtvo točko in se zopet bliža navzdol; sedaj

jo medpotoma dohitevamo z dlanjo odzgoraj in jo poganjamo z udarci k tlom.

Dokler ovladujemo žogo tako, da pravilno odskakuje in se neprenehoma pomika med dlanjo in zemljo (oziroma med dlanjo in steno, pri prostem žoganju med dlanjo in mrtvo točko v zraku), pravimo, da žogo „krotimo“ ali „krmimo“.

Igralce razdelimo na skupine po 4—5 (prim. „Telovadne igre“, 2. del, str. 12. in 13.). Vsak igralec „krmí“ žogo najprej z desnico, potem z levico, naposled pa menoma z desnico in levico v mrtvi točki, po možnosti nazmes tudi padajočo in letečo. Udarce šteje igralec na glas. Spretnější igralci „krmijo“ žogo poljubno dolgo, dokler jim ne uide, manj spretni pa se morajo vaditi, da jo krmijo vsaj do petega udarca.

2. **Navpično podbijanje žoge v zrak** je znana mladinska igra. Igralec vrže žogo kvišku; ko je dosegla žoga v navpičnem letu mrtvo točko, jame padati navpično navzdol in tu prestreza dlan padajočo k zemlji ter jo „podbija“ odspodaj zopet navpično navzgor.

Najprej podbija desnica, nato levica, naposled desnica in levica menoma.

3. **Odbijanje žoge ob steno** naj se vadi z desnico in levico, začetkoma z rahlimi udarci blizu stene, pozneje v nižjem loku s krepkejšimi udarci — dalje od stene.

4. **Odbijanje padajoče žoge v stran** je četrta stopnja odbijalnih vaj. Žogo lučamo navpično navzgor in odbijamo padajočo z dlanjo od strani, da leti lokoma naprej, nazaj ali v katerikoli smeri.

5. Obilo vaje in spretnosti zahteva **odbijanje lokoma leteče žoge v določeno smer**. Žogo podaja soigralec ali pa si jo odbijamo ob

steni. Ta način odbijanja je zelo težaven, vendar pa važen element v odbijalnih igrah.

6. Izurjeni igralci odbijajo žogo tudi z glavo in jo vzdržujejo delj časa v pravilnem pomikanju. Tudi s komolcem, z ramo ali s prsmi lahko odbijamo žogo.

Posamezne načine odbijanja lahko družimo, n. pr.:

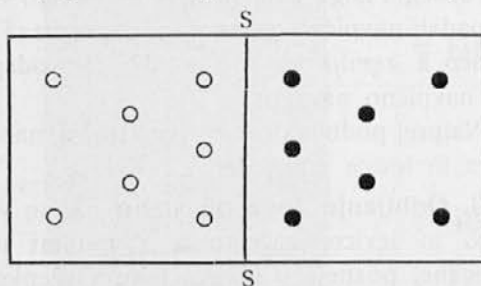
- žogo lučamo kvišku in jo puščamo, da odskakuje od tal ter jo podbijamo letečo podmahoma navzgor;
- žogo lučamo kvišku in jo po odskoku od zemlje odbijamo ob steno;
- žogo odbijamo ob dve steni in kvišku itd.

Spretni igralci nadaljujejo kombinacije sami brez navodila. Ako sestavljamo vaje v prijemanju in lučanju („Telovadne igre“, 2. del, str. 12.—17.) z vajami v odbijanju, se nam ponuja nebroj novih kombinacij.

Vse te vaje pripravljajo igralce za odbijalne igre z roko in z orodjem. Izvajamo jih z votlo majhno žogo (7 cm v premeru) ali s srednjo žogo (14 cm). Vadimo jih lahko tudi z veliko žogo (21 cm).

2. Odbijanje čez mejo.

Igrišče: četverkotnik, 20 korakov dolg in 10 korakov širok, razpolovimo na sredi s črto na dva kvadrata. Sprednjo mejo lahko naznačimo tudi z vrvico, ki jo napnemo v višini 20 cm nad tlemi: zadostuje pa nam tudi kamenje, ki naznačuje mejo med strankama. Ako je igralcev nad 16, je treba igrišče razmeroma povečati.

Igralci (10—20) se razdele na dve stranki, ki za sedeta vsaka svoje polje, bodisi v vrstah (glej načrt) ali v polukrogu. Majhni otroci igrajo z majhno žogo, srednjemočni igralci s srednjo, močni igralci pa lahko tudi z veliko.

Za iger se ima žoga neprenehoma odbijati s polja na polje z dlanjo ali pestjo in sicer odzgoraj tako, da se odbija od roke na domače polje in preskakuje odtod mejo (vrstico). Žoga

ne sme nikdar obležati na tleh, niti se ne sme kotaliti. Če odbije igralec žogo tako, da se kotali ali da leti od roke naravnost na nasprotno polje, je nasprotniki ne sprejemajo in jo vračajo, češ, naj se jim pravilno poda čez mejo. Kadar žoga ni „na odboj“, t. j., če bi bilo težavno z enim udarcem odriniti žogo ob tla in čez mejo, jo je treba tako dolgo „krmiti“ (tolči z dlanjo ali pestjo ob zemljo), da jo dobimo v primeren položaj in v primerno oddaljenost od meje, odkoder jo lahko spravimo v nasprotni tabor.

Žreb odločuje, katera stranka ima pričeti. Igralec, ki otvarja igro, vrže žogo na domačem polju tako ob tla, da odskoči na tuje polje.

Ob vsakem pogrešku se zaznamuje za stranko „pika“. Pogrešek se šteje:

- ako igralec žogo podbije, t. j., ako udari odspodaj;
- ako odbije žogo z nogo ali z ramo in ne z roko;
- ako ujame (prime) žogo v roko;
- ako odbije žogo za mejo igrišča;
- ako odbije žogo naravnost na nasprotno polje, t. j., ako se žoga ne dotakne domače zemlje;
- ako odbije žogo tako, da se zakotali v nasprotno polje;
- ako žoga obleži na tleh ali ako se kota po domačem polju.

Žogo podaja v igro vedno stranka, ki je dobila piko.

Igra se vrši do določenega števila pik, n. pr. do 10. Nato zamenjata stranki polji; novo igro pričinja premagana stranka. (Klenka, 152.)

3. Balončkanje.

Igrišče je običajno krog v premeru 10—20 korakov, razdeljen na dve polovici. Preko srede je napeta vrv po tleh.

Igralci (6—30) zasedejo v dveh enakih strankah obe polovici. Stranki tolčeta in podbijata preko srednje črte veliko prožno žogo (21 cm v premeru) in izkušata zabraniti, da ne pade žoga na domača tla. Kadarkoli se dotakne žoga domačih tal, se šteje „pika“ stranki, ki to ni zabranila. Igro izgubi stranka, ki ji pade žoga recimo 20 krat na tla.

Priporočamo, da se igrajo z zelo lahko in mehko žogo, inace pa si morajo zavarovati pesti z debelimi rokavicami. V Italiji, kjer so podbijalne igre zelo priljubljene, rabijo pri njih posebne

lesene rokave, ki ščitijo ob krepkih udarcih roko do komolca.

Igra zahteva obilo gibanja in pozornosti; zato jo je treba mladini priporočati.

4. Žoganje „na izgon“.

Igralci (20—40) zasedejo v dveh enakih strankah po polovico velikega, do 100 korakov dolgega in 40 korakov širokega igrišča. Skrajni čelni meji naznačujejo zastavice.

Žreb odločuje, katera stranka začena lučati. Lučalec se postavi 12—15 korakov od srednje črte in vrže prožno (veliko ali srednjo) žogo čim najdalje na nasprotno stran. Nasprotniki izkušajo žogo letečo odbiti ali vsaj zadržati. Z mesta, kjer se je odbita žoga dotaknila tal (ali pa v ravni črti z onim mestom) vrže sedaj nasprotnik žogo nazaj preko srednje meje. Ako

ni bilo mogoče odbiti leteče žoge, jo zadržujejo, kakor jo morejo. Čim se dotakne neodbita žoga tal, je ne smejo več odbijati, ne suvati v nasprotni smeri; lučalec mora v tem primeru stati na skrajnem mestu, ki ga je dosegla žoga.

Vsaka stranka si določuje red, kako prihajajo igralci na lučaj (po abecedi ali po velikosti, oziroma po spretnosti v lučanju).

Kadar preleti žoga zastavice na skrajni čelni meji, je igre konec. Premagana stranka prihaja v novi igri na prvi lučaj. Priporoča se menjavanje mest, zlasti če igrišče ni popolnoma ravno ali če je vreme vetrovno.

Lučalci lučajo žogo najrajši v ono smer, kjer stoje najslabši nasprotniki.

Za slabe igralce in deklice ta igra ni posebno primerna, ker je treba žogo večkrat zadrževati s prsmi in boki. (Dalje prih.)

R. Š.:

Na pragu jubilejnega leta.

(Statistične črtice in pregledi, zlasti za l. 1912.)

II. del.

Telovadba.

Podatki so za l. 1912, mesec september. Vadilo se je v oddelkih: članska telovadba, telovadke, naraščaj, učenci in učenke. Vaditeljski zbori so posebej telovadili menda samo v največjih društvih. O tem molče statistične pole. V 105 enotah so vadili člani, v 30 društvih žene, v 36 naraščaj, v 23 učenci, v 12 učenke.

Članska telovadba.

Dežela	Društvo	Ods.	Število tel.	Število telov. ur	Celoletni obisk	Poprečno na 1 tel. uro
Kranjsko	40 ¹⁾	10	848	36.428	3.790	506 ³⁷
Primorje	27	6	602	21.302	1.956	373 ⁹⁴
Štajersko	18	3	391	13.410	1.179	217 ⁵⁴
Koroško	1	—	10	140	20	7—
Slov. dežele	86	19	1851	71.280	6.945	1104 ⁸⁵

Poprečno na eno društvo lahko računamo: Na Kranjskem: 16⁹⁰ telovadcev ali 22·1% vsega članstva (mož).

Na Primorskem: 22³⁵ telovadcev ali 30·6% vsega članstva (mož).

Na Štajerskem: 18¹⁰ telovadcev ali 38% vsega članstva (mož).

¹⁾ Ker Kočevje ne telovadi, ni všteto.

Na Koroškem: 10— telovadcev ali 33·3% vsega članstva (mož).

Na Slovenskem: 17⁶⁰ telovadcev ali 27% vsega članstva (mož).

Leta 1912. se ni telovadilo v teh društvih: Kočevje (župa Ljubljana I.) radi tega ne, ker nima društvo telovadnega prostora. Zbira se fond za lastni dom. Članov ima društvo 30.

Javornik (ni združeno, zunaj žup) je brez telovadnice. Podatki v koledarju so od prejšnjega leta, ker društvo ne deluje niti toliko, da bi izpolnilo in vrnilo statistično polo.

Vsa druga društva na Slovenskem so bolj ali manj izpolnjevala svoje dolžnosti. Med društvi, ki so navzlic temu, da nimajo telovadnice, gojila vsaj člansko telovadbo, so:

Jesenice, na prostem, Št. Vid nad Ljubljano je vadil večinoma na prostem in je priredil poleg tega javni nastop. Prostor za lastno stavbo kupljen.

Miren nima stalnega telovadnega prostora (Goriška župa).

Sodražica (župa Ljubljana I.) je gojila telovadbo vsaj ob lepem vremenu poleti pod milim nebom.

Največje število telovadcev izkazujejo ta društva: Trst 80, Ljubljana 60, Ljubljana I. 55,

Maribor 40, Celje 35, Idrija 35, Središče 35, Kranj 32, Opčine 32, Barkovlje 30, Ljubljana II. 30, Škedenj 28, Vrdela 27, Gorica 25, Prosek 25, Vransko 25, Žalec 25, Sv. Pavel 24, Sežana 24, Šiška 24, Rojan 24, Novo mesto 22, Cerknica 20, Litija-Šmartno 20, Št. Janž na Dol. 20, Št. Vid nad Ljubljano 20.

Največji vsetni obisk članske telovadbe izkazujejo: Trst, Ljubljana, Ljubljana I. (število ni navedeno v stat. polah), Celje 3500, Idrija 2188, Šiška 2010, Škedenj 1920, Rojan 1872, Gorica 1836, Opčine 1800, Vrhnika 1680, Središče 1664, Maribor 1518, Domžale 1500, Kojško 1440, Kranj 1377, Litija-Šmartno 1344, Moste 1312, Radovljica 1260 itd.

Največ telov. ur je bilo: Trst, Ljubljana, Ljubljana I. (število ni navedeno v stat. polah), Kostanjevica 168, Moste 164, Domžale 150, Radovljica 141, Celje 140, Vrhnika 140, Črniče 138, Borovnica 136, Šiška 134, Metlika 132, Idrija 127 itd. Tri ljubljanska društva (Ljubljana, Ljubljana I., Ljubljana II.) imajo naslednje podatke: največ 145 tel., rednih 72 tel., celoletni obisk ? telov., na eno tel. uro 72 tel.

Na eno telovadno uro pride: Trst 50, Ljubljana I. 30, Celje 25, Ljubljana II. 25, Maribor 23, Gorica 18, Rojan 18, Ljubljana II. 17, Sežana 16, Škedenj 16, Središče 16, Št. Vid nad Ljubljano 15·57, Idrija 15·5, Kranj 15·38, Opčine 15, Šiška 15.

Ženska telovadba.

Največ telovadk je v teh društvih: Trst 50, Ljubljana I. 25, Vrdela 25, Litija-Šmartno 24, Škedenj 24, Ilirska Bistrica 18, Krško 16, Rojan 16, Zagorje ob Savi 16, Kranj 15, Opčine 15, Ribnica 15.

Število telovadnih ur: Škedenj 130, Krško 98, Šiška 98, Vrdela 97, Vransko 96, Celje 96, Litija-Šmartno 86, Opčine 80, Kranj 68, Postojna 67, Trst 64, Barkovlje 50, Žensko tel. društvo v Ljubljani 50.

Vsetni obisk: Škedenj 2600, Trst (ž. o.) 1792, Litija-Šmartno 1376, Vrdela 1075, Celje 960, Opčine 800, Kranj (ž. o.) 612, Vransko 576, Šiška 588, Postojna 553, Tržič 506.

Poprečno na eno telovadno uro izkazujejo: Trst 28, Ljubljana I. 20, Škedenj 20, Litija-Šmartno 16, Sežana 12, Zagorje ob Savi 12, Vrdela 11·09, Ormož 11, Tržič 11, Celje 10, Ilirska Bistrica 10, Opčine 10, Rojan 10.

Moški naraščaj.

Podatki za leto 1912:

Dežela	Število	Celoletni obisk	Telov. ur	Na 1 tel. uro	Število društ. z narašč.
Kranjsko	300	5440	488	176—	16
Primorsko	123	2996	269	87—	10
Štajersko	122	1673	289	80·8	10
Koroško	—	—	—	—	—
Slov. dežele	545	10109	1046	343·8	36

Največje število: Ljubljana 60, Ljubljana I. 50, Ljubljana II. 28, Rihemberk 25, Gorica 23, Celje 20, Vrhnika 18, Domžale 18, Idrija 16, Solkan 16, Št. Jurij ob juž. žel. 16, Novo mesto 15, Štepanja vas 15, Trbovlje 15.

Celoletni obisk: Ljubljana in Ljubljana I. (ni navedeno število obiska). Gorica 1170, Domžale 1122, Vrhnika 1090, Ljubljana II. 912, Rihemberk 756, Celje 700, Vransko 544, Idrija 500 itd.

Na eno telov. uro: Ljubljana I. 30, Ljubljana II. 24, Ljubljana II. 19, Rihemberk 18, Gorica 15, Celje 14, Novo mesto 12, Brežice 11·8, Domžale 11, Idrija 10, Št. Jurij ob južni žel. 10, Štepanja vas 10, Vrhnika 10.

Učenci.

Vsled odločbe deželnih šolskih svetov za Kranjsko in za Goriško, je bil prepovedan ljudskošolski mladini vstop v sokolske telovadnice. Zato je število učencev od leta 1908—1909 jako nazadovalo in se je šele leta 1912. nekoliko dvignilo in narašča polagoma.

Podatki za leto 1912:

Dežela	Število	Celoletno	Telov. ur	Na 1 uro	V koliko društ. ?
Kranjsko	58	1470	98	43	2
Primorsko	436	13308	675	355·46	14
Štajersko	156	4400	185	107	7
Koroško	—	—	—	—	—
Slov. dežele	650	19178	958	505·46	23

Največ učencev ima: Trst 120, Sežana 62, Celje 45, Vrdela 43, Ljubljana 40, Škedenj 40, Rojan 34, Trbovlje 25, Št. Jurij ob juž. žel. 24, Barkovlje 20, Opčine 20, Središče 20.

Celoletni obisk: Trst (ni navedeno število obiska), Rojan 3536, Škedenj 3360, Celje 3290, Vrdela 2222, Domžale 1470, Barkovlje 990, Opčine 800, Kobarid 720, Prosek 620, Središče 504, Brje 500.

MILA KOUTNIKOVÁ:

Žena v Sokolu.

Vzgoja značaja.

(Dalje.)¹⁾

Nravstveno vzgojo si predočujem razdeljeno v glavnih obrisih na 4 dele: razmerje k sebi sami, razmerje k drugim, sokolstvo žene v rodbini, izobraževalne težnje.

Naša misel je obrnjena preveč na vnanjost, in to kakor pri ljudeh, tako pri vsem drugem, posebno pri sebi. Površje nam zadošča. In zadošča tudi možem, ki sicer trdijo, da se ne morejo ženiti, ker potrebuje žena preveč za parado, t. j. zunanost, na drugi strani pa se dajo voditi samo po vnanjosti. Pozablajo, da tako često zunanost ni v soglasju z notranjostjo, četudi bi bila to prva zapoved resničnosti. V kolikih primerih je temu tako? Vzemimo edino to: koliko imamo ljudi in koliko rodbin, kjer se žrtvuje enako za duševne užitke, kakor za zunanjo prijetnost! Kdaj se odreče žena klobuku, petljam, našarjenosti, nakitu, da bi si mogla privoščiti knjige, kdaj mož smotki, da bi si privoščil berivo? Vse samo povrhom.

Telovadna ura mora biti povzbujala, da bi se pozornost obračala na globino, na izvedbo in ne na zunanji efekt. Tu je malenkost: imamo telovadni krog s preprostim belim ovratnikom. Ta je nepraktičen za pogostno uporabo in telovadke ga v izgovor za to, da se morejo radovati vratnika, ki je po njihovem mnenju boljši, zamenjavajo s čipkastim ali vezenim, čudno, da ne še s svilenim, kakor se ne bi umazal tudi ta. Vaditeljice — vzgojevalke članic ne vidijo te neenakosti, ampak so v njej še celo za zgled. Majhen vzgojni moment: Pojasnite članicam ob taki priliki, da mora Sokolstvo, ki proglašča preprostost, varovati to preprostost zlasti v svojem najnotranjšem življenju — v telovadnici. Primerjajte, kako bi učinkovalo, ako bi vzeli brati k telovadni obleki trd ovratnik ali samoveznico; nihče ne bi smatral, da bi bilo to mogoče. In naposled poučite članice z besedo in lastnim zgledom, da paradna obleka ni primerna delu in vsakdanjemu poslu. Morda vsaj nekatere sprejmejo načelo preprostosti v obleki tudi za življenje zunaj telovadnice. Članice morajo tudi glede obleke paziti na skladje med notranjostjo in vnanjostjo. Dogaja se pogosto, da je pod tem vezenjem in čipkami raztrgano perilo, posebno nogavice, in še bolj pogosto, da mora nališpanost nadomestovati, kar manjka v glavi ali v srcu. Kako žalostno nadomestilo je to!

Tudi z narodnogospodarskega stališča je potrebno učiti se, ne živeti nad svoje razmere in ne trošiti polovico dohodkov za obleko. Všečnost preprostosti je pot k prihranitvi ogromnih vsot v letu, vsot, s katerimi bi se dalo osnovati in zvišati premoženje malega in revnega naroda.

Toda zato nam nedostaja volje. Nimamo moči, hoteti razumeti potrebo, odreči se praznemu zunanjemu razkošju. Tudi tu se nudi Sokolstvu priložnost, da odpomore nedostatku. Telovadba zahteva znaten napor volje in s tako redno vadbo postane volja nenadoma v pravem zmislu besede železna. Neštetokrat potrebuje človek trdne volje, posebno

proti svojim lastnim slabostim in poželenjem. Nič ne škoduje, ako zmagamo sami sebe večkrat samo v malenkostih. Pri neznatnem se mora pričeti in čim česteje so male zmage, tembolj se priučujejo redkim velikim. In tudi te dojdejo sčasoma. Žene ne umejo svoje volje ojekleniti in pogosto je tudi ne umejo porabljati. Mislijo, da dokažejo moč svoje volje, ako brez vzroka vzemo, kar jim pride ravno na misel in zgodi se karkoli, to izvedejo, naj s tem komu koristijo ali škodujejo, naj s tem koga žalijo, da, naj s svojimi muhami stro najnežnejše kali v duši drugega. Svoje glavnost in muhe niso dokaz moči, ampak pravi dokaz velike npravne slabosti. Močan je ta, kdor vlada sam sebe. Ako ume človek sam sebi zapovedovati in se sam sebi pokoriti, je najsvobodnejši in najmočnejši gospod, saj vedno uboga le sebe.

Naša sokolska disciplina je najizbornejša šola ovladavanja samega sebe. In prav, ker se naša telovadba malokje vodi v duhu te najmočnejše opore našega razmaha, je tudi obvladovanja sebe same med ženami tako malo in discipline v delovanju še manj. Slavljena je bila disciplina pri našem zletu, pa to nas ne sme motiti. Na eni strani nas je presenetila, ker je nikdo ni pričakoval v tej meri, na drugi strani pa je to, kar se je doseglo, zahtevalo cel trud onega malega števila močnih značajev, ki s svojo uceljenostjo sprožajo, in naposled je tudi vplivalo navdušeno razvnetje ob zletu. In pa tudi težnja, ohraniti zadovoljiv zunanji učinek, je pomagala, zakaj, ne bi bilo ženske — po starem nazoru o ženi — ki ne bi donesla tudi kakšno žrtev, ako se ima pokazati javnosti. Toda oglejte si redno telovadbo in mnogokrat se vam zžežijo lasje na glavi. Imamo še veliko odsekov, kjer se hodijo sestre k telovadbi šaliti. Niti sledu o disciplini, redu, o smotrovitem delovanju.

Ako si ena dovoli krušiti disciplino, se ji takoj pridruži cela vrsta drugih; ni pogumne trdnosti in obvlade sebe same, da bi premagale izkušnjava. In tako je s trdnostjo povsod. Občudujemo heroizem Rimljank, toda ne sledimo jim v trdnosti. Poleg malodušnosti brani tudi vzgojena nesamostojnost tako često, da bi delale prav. Npravstvena vzgoja deklic v srednjem veku in večinoma do danes — je vrhovala prav v nesamostojnosti in bojazljivosti. Samo deček naj bi bil pogumen, možat, da bi branil in varoval „slabe“ žene. Tako pa se je naučila ugajati si v svoji slabosti in odvisnosti, tako, da se je tekoma časa zdelo, kakor da te lastnosti, kakor mnogo drugih, ne bi bile samo vzgojene, ampak prirojene.

Naloga Sokolstva je, vzgojiti pogumen in možat narod, z narodom pa je treba razumeti ne samo može, ampak tudi žene. Telovadba sama nas sili k večji pogumnosti in samostojnosti, od delovanja močnejših značajev z zgledom in besedo zavisi, da tudi vsi drugi preneso te lastnosti v vse svoje življenje. (Dalje prih.)

Vestnik slovenskega Sokolstva.

Mariborska Sokolska župa.

Dne 8. decembra 1913 se je osnovala „Mariborska Sokolska Župa“, ki obsega ta društva: 1. Maribor z odsekom v Selnici ob Dravi, 2. Št. Lenart, 3. Ptuj, 4. Slov. Bistrico,

¹⁾ Glej št. 9. lanskega letnika „Slovenskega Sokola“.

5. Gradec, 6. Ljutomer, 7. Ormož, 8. Središče z odsekom pri Sv. Bolfenku na Kogu.

V župno predsedstvo so bili izvoljeni bratje: starosta dr. Fr. Rosina (Maribor), 1. podstarosta: dr. Gvidon Serbec

(Ormož), 2. podstarosta: Joško Rajh (Ljutomer), načelnik: Eman Ilich (Maribor), tajnik: dr. Ljudevit Pivko, blagajnik: Fr. Pišek, zapisnikar: A. Mesarič. — Župni prispevek se je določil za člana po 40 vinarjev. — Župa je razdeljena v 2 okrožji: 1. mariborsko (društvo 1—5), 2. panonsko (društva 6—8). — Župni vaditeljski zbor, čigar člani so vsi vaditelji včlanjenih društev, si je izbral to tehnično vodstvo: načelnik Eman Ilich, podnačelnik Jos. Velnar (Lju-

tomer), župni nadzornik Jos. Hvalenc, dalje člani tehničnega odseka: dr. Pivko, Souček, Volčič (vsi v Mariboru), Kolarič (Središče), Mikuž (Gradec), dr. Šalamun (Ptuj). — „Slovensko Sokolsko Zvezo“ je zastopal na zborovanju tajnik br. Bogumil Kajzelj, „Celjsko Sokolsko Župo“ pa brata dr. Šandor Hrašovec in M. Detiček; zastopana so bila vsa društva razen Slov. Bistrice.

Književnost.

Vaditeljska knjižnica zv. I.: Učenci in učenke. I. del. Po „Cvičeb. pril. Věstniku Sokolského“ iz l. 1910. poslovenil in priredil E. Sajovic. Založil vaditeljski zbor Sokola v Kranju. Cena 1:80 K, s pošto 2 K. — Svoj čas je „Slovenski Sokol“ po tej zbirki vaj začel v „Vadbeni prilogi“ prinašati prevod vaj za učence in učenke, naraščaj, žene, člane in za vaditeljski zbor, pa moral žal radi prevelikih stroškov prenehati že ob 4. vadbeni uri. Br. E. Sajovic je iz iste češke zbirke izbral vaje za učence in učenke (3.—8. šol. leto: 8.—14. leto) ter podal gradivo za 12 vadbenih ur. Zaslužno delo! Z nazorom vaditeljskega zbora v Kranju, tako „razvijati“ nazivoslovje, pa se ne moremo sprijazniti. Na drugi ovojni strani se obrača „do vseh vaditeljevstrokovnjakov s prošnjo, da mu pismeno izrečejo svoje mnenje o nazivih in mu nasvetujejo v vseh primerih morebitni boljši naziv“, češ, da „le tako je mogoč nadaljnji razvoj in napredek našega nazivoslovja“. Ne bomo preiskovali, če so novi ali premenjeni nazivi, ki tupatam naletimo nanje v tej knjižici, boljši in primernejši od onih, ki jih rabi Zvezno glasilo „Slovenski Sokol“ — toda, če potrebujejo kakšni sedanji izrazi našega nazivoslovja poprave, izboljšanja ali nadomestitve z novimi, je po našem mnenju edini vaditeljski zbor Slovenske Sokolske Zveze, oziroma njegov tehnični odsek poklican za premembo; tu se ima odločiti, kaj naj se popravi ali premeni in potem enotno uvede povsod. Ako pa bodo sokolske knjige ali sokolski listi uvajali vsak drugačne nazive, se nam, ako tudi bi bili dobri, nazivoslovje ne bo razvijalo, ampak zmešalo!

Slovenski sokolski koledar za l. 1914. Uredil dr. Gv. Sajovic. IX. letnik. Cena 1 K. Izdal in založil vaditeljski zbor Sokola v Kranju. Vsebina strokovnemu delu: Šubert Fr.: Sokolska (pesem); Velbloude B.: † Dr. Josip Kušar; Muršec M.: † Dr. Karel Chloupek; dr. Murnik V.: Naše delo in naš cilj; Ambrožič M.: Razmerje med župo in društvi; Gangl E.: Naša zavednost; dr. Pestotnik P.: O važnosti dobre društvene administracije; Ambrožič M.: O sokolski disciplini; Sajovic E.: O sestavu; Kostnapfel A.: Slovenski vsesokolski zlet v Ljubljani l. 1913 — prestavljen na l. 1914; Ambrožič M.: Slovenci na mednarodni tekmi v Parizu; dr. Sajovic Gv.: V jubilejnem letu; Slovanski sokolski časopisi. Statistični del: Zveza slovanskega Sokolstva; Slovenska Sokolska Zveza; Slovanske sokolske zveze; Mednarodna telovadna zveza; Inorodne telovadne organizacije; Statistični tabelarični zapisnik za vaditelje. Koledar ima 5 slik in zemljevid slovanskega Sokolstva. Priljubljeni koledar bo brez dvoma tudi letos dobrodošel slovenskim Sokolom.

Hrvatski sokolski koledar za g. 1914. Uredil Martin Pilar, letnik IX., cena 1 K (s pošto 10 vin. več), Zagreb 1913.

Izdal Hrv. Sokolski Savez. Ta hrvatski sokolski zbornik je premenil z letošnjim letnikom svojega urednika, kar je v zvezi s premembo uredništva pri Glasniku Hrv. Sokolstva. Novi urednik se je lotil stavljenih mu naloge z isto vnemo in ljubeznijo kakor njegov zaslužni prednik, o čemer nam priča spretna ureditev pričujočega letnika. Za koledarskim delom so uvrščeni važni vzgojni članki: dr. L. Car: „Vriednost idela“; dr. B. Vinkovič: „Tri osobite pojave u našem narodnom životu gledom na Sokolstvo“; Jos. Hanuš: „Kakovi bismo morali biti a kakovi nismo“; dr. Drag. Šasel: „Sokoli i borba protiv alkohola“; N. N.: „Deset zapovjedi sokolskih“. Praktične važnosti so: „Važniji zaključci Hrv. Sokol. Saveza“; dr. L. Car: „Kako se ustraja Hrv. Sokol.“; „Pravila Hrv. Sokola“. Književno informativnega pomena sta sestavka: „Sokolski, gimnastički i športski časopisi“ in dr. Bučar: „Hrv. sokol. gimnastička i higijenska književnost u g. 1913“. Statistični del obsega pregled gojitve telesne vzgoje na hrv. srednjih šolah in statistiko slovanskega Sokolstva. Proste vaje, ki jih je določila Hrvatska sokolska zveza za leto 1914, zaključujejo letošnji hrv. sokolski koledar. Slovenskim Sokolom, zlasti pa društvom za njih knjižnice, hrv. sok. koledar prav toplo priporočamo. — c.

Srpski sokolski koledar za god. 1914. Uredil in izdal dr. Milan Metikoš v Zagrebu. Letnik II. Cena 1 K (s pošto 1 K 10 vin.). Z bogato vsebino in krasno opremo stopa ta važni srbski sokolski zbornik med sokolski svet. Za običajnim uvodnim koledarskim delom prinaša celotno statistiko sokolske organizacije. Nato sledi „Sokolski almanah“, zbirka skrbno zasnovanih in poučnih zgodovinskih in idejnih sokolskih člankov: Srpsko Sokolstvo (1903—1913). — Srpska Sokolska Župa v Ameriki. — Kako treba da radi Soko. — Pobratimstvo. — Češko Sokolstvo. — Nešto o slovenskem Sokolstvu. — Naša znaška. — Sokolski listovi. — Sokolska in gimnastična društva v Evropi in Ameriki. — II. del vsebuje zelo poučen članek „Krzljava (slabotna, v razvoju zaostala) djeca“. — Med besedilom je uvrščenih 71 slik in sicer: 31 slik iz življenja srbskega Sokolstva; sliki Fügnerja in Tyrša; 9 statističnih diagramov Č. O. S.; velika slika s petdesetletnega slavlja Sokola v Ljubljani 12. oktobra 1913; 15 zgodovinsko važnih pokrajinskih slik in 13 slik iz balkanske vojne. Vse slike so krasno uspele. — Letošnji letnik srpskega sokolskega koledarja je izšel v dokaj večji obliki, ki je zelo prikladna za knjižnice in pa za družinske zbornike. Članstvo pa, ki naj mu bo sokolski koledar vsakdanji spremljevalec, najbrže ne bo zadovoljno z novo veliko obliko, ker nikakor ni pripravna za žep. Slovenskim sokolskim društvom in knjižnicam Srpski sokolski koledar priporočamo prav toplo. Naroča se pri administraciji Srp. sokol. koledarja v Zagrebu, Bogovičeva ulica 7. — c.